

ניצוצי חיזוק ואמונה
מאוצר שיחותיו ומכתביו של הגאון הצדיק
דברי יעקב מאיר שעכטער שליט"א

ההמרה הגדולה

פניני הפרשה

פתגמין קדישין ומרגניתין טבין
שנשמעו מפיק' הגהצ' מוריננו שליט"א
בשעה של קורת רוח ובשבילי דאורחא

■ תוכחה דקדושה

מוריננו שליט"א סיום השיעור ואמר: הנה כתיב (משלי י"ב י'): **"רחמי רשעים אכזרי"**, היינו כי הרחמנות של הרשעים הוא שהם מרחמים על עצמם והולכים אחר תאוותם, ונדמה להם שבזה שהולכים אחר תאוותם ונהנים, הם מרחמים על עצמם, אמנם האמת הוא להיפך כי זו היא האכזריות הנוראה הקיימת, כי הוא מאבד חיי עולם וקונה לעצמו יסורי גיהנום רח"ל.

ולעומת זה אין לך רחמנות גדולה מתוכחה דקדושה! כי ע"י התוכחה משיב האדם את חברו מדרכי מיתה לדרכי חיים! אבל מה עושה הבע"ד, הוא מכניס קצת כעס בהמוכח, והשומע כועס ונרגז מזה ואינו מקבל, ועי"ז הוא מאבד חיי עולם ה"י! **וואספארע שרעקליכע חילוף! וואספארע שרעקליכע חילוף! [הרי זה חילוף נורא ואיום!] הבע"ד מחליף בין טוב לרע ורע לטוב, השם ירחם.**

(צפרא דשבתא במדבר תשע"ד לפ"ק)

■ הכל בהשגחה

בעת רעוא דרעוין דרש מוריננו שליט"א: לא רק בנסיגות הבאים על האדם צריך להאמין שהם בהשגחה פרטית לצורך תיקון נשמתו, **אלא אף בכל דבר הבא עמו במגע או בכל ענין צריך להאמין שדבר זה יש לו שייכות עמו, ועל ידו הוא יכול להתקרב להש"ת!** וכל דבר שיש לו שייכות עמו, הגיע אליו ממסבב כל הסיבות שיתקרב על ידי זה להש"ת.

וכן אמר הבעש"ט הק' זי"ע, ופירש בזה את הפסוק (ויקרא כו כ"ז-כ"ח) **"ואם וגו' והלכתם עמי בקרי והלכת עמכם בחמת קרי וגו'"**, כלומר אם תלכו עמי בקרי, שלא תחשבו שבכל דבר יש השגחה פרטית והכל בהשגחה ממנו ית"ש, אלא שהוא מקרה בלבד, אף אני כו' - שהקב"ה יסיר השגחתו ממנו ח"ו.

(בערך שב"ק בחוקותי תשמ"ב לפ"ק)

לאור הזמן

■ שומעים רק הקולות והלפידים...

מוריננו שליט"א אמר: בזוהר חדש (פכ"ב מגילות) מגילת רות דף מ ע"א) מבואר, דבעת אשר נתן הקב"ה התורה לעמו ישראל, בקולות ולפידים וקול שופר, והר כולו עשן כעשן הכבשן, היו מכלל ישראל שפנו לכל המראה הזה, ולא לעצם התורה שנתן לעמו ישראל באהבה, וזל"ק: **"אמר הקדוש ברוך הוא, כד בעינא למיהב אורייתא לישראל על לוחיא, בעינא למיהב להון פנים ואחור ימין ושמאל, ולא רצו אינון, אלא אמרו דבר אתה עמנו, ואית מנהון דאתפנו למחזי קולות ולפידים"**, ואלו רצו כמו שרצה הקדוש ברוך הוא לא עשו את העגל וכו'."

ושמעתי דבר נחמד מהסולאנימער ראש ישיבה הגאון רבי שלום נח צ"ל, כי כענין הזה יש בכל מקום אשר יש בו נקודה פנימית של יראת שמים וחסידות, והוא ענין של קבלת התורה ו'אנכי' של קיבוץ הקדוש הזה, כי יש אשר זוכין לשמוע את דבר ה' ההתעוררות וההתחזקות מן המקום, אבל יש כאלו אשר כל מה ששומעים מפינת יקרת שהם נמצאים שם, הוא רק הקולות והלפידים - והיינו הפאליטיק ולשה"ר והמחלוקת ה"י, **עכ"פ על האדם להשתדל לקבל את התורה ויראת שמים והנקודות הפנימיות של המקום בו הוא נמצא, ולא יתבלבל ויפנה את נפשו להקולות והלפידים והעשן, הנמצאים שם, ואז טוב לו תמיד.**

(שב"ק נשא תשע"ג לפ"ק)

'משה קיבל תורה'

■ מדריגת סיני

הכתוב אומר (דברים לג, ד') **"תורה צוה לנו משה"**, ושנינו במשנה (אבות פ"א משנה א'): **'משה קיבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע, ויהושע לזקנים, וזקנים לנביאים, ונביאים מסרוה לאנשי כנסת הגדולה.'**

הפשט הפשוט הוא 'משה קיבל תורה מסיני' - ממי שנגלה אליו בסיני [פירוש הרע"ב שם], אמנם הרבה מפרשים (ראה פירוש תפארת ישראל ופירוש זרוע ימין להרב חיד"א) מבארים שמשה קיבל תורה ע"י המדריגה של הר סיני, כי סיני היה עניו שבהרים, וע"י בחינת זו של ענוה זכה משה רבינו לקבל את התורה מבורא עולם ולמסרה לכלל ישראל, וכך מדויק לשון המשנה **"מסיני"**.

וזהו תכלית כל העולמות כולם, וזה ניתן על ידו מחמת שהענין שלו היה מידת הענוה. ואכן מובא (פירוש זרוע ימין שם) ש"סיני" עם הכולל עולה בגמטריא כמנין "ענוה".

■ השי"ת אוהב את הנמוכים ושפלים

ולמעשה זה תלוי זה בזה, כי השי"ת אוהב את הנמוכים, השי"ת אוהב את הסבלנים ואת השפלים בעיני עצמם, ומאידך גאוה שנוא לפניו ית', **ומכל שכן אותם הענוים שמסכימים להיות נדרכים על ידי כולם - הרי עליהם העולם עומד!**

וכמו שאמרו בגמרא (חולין פט ע"א) עה"פ (דברים לג, ז') **"ומתחת זרעית עולם"** שאותם האנשים שהם בבחינת 'מתחת' כולם, דהיינו שכולם דורכים עליהם, הן המה 'זרועות עולם!' **כל קיום הבריאה הוא בשבילם! הם מחזיקים את הבריאה!** זיי האלטן די בריאה! כל כך אהובה מידת הענוה לפני הקב"ה!

ואיתא בגמרא (נדרים לח ע"א) והוא גם מדרש - ילקוט (שמעוני שמות לד, רמז שצ"ו): **'אין הקדוש ברוך הוא משרה שכירתו אלא על גיבור ועשיר ועניו - וכולם ממשה' - כל אלו המידות נלמדות ממשה, א'. משה היה חכם, כי השי"ת ברא נ' שערי בינה ומ"ט מהם נתן למשה (ראש השנה כא ע"ב), ב'. משה רבינו היה גיבור כמו שלמדו שם בגמ' מן הפסוק (דברים טו, י"ז) **"וְאֶתְפַּשְׁתָּ בְּשֵׁנֵי הַלָּחֹת וְאֶשְׁלַכְּם מֵעַל שְׁנֵי יְדֵי וְאֶשְׁפָּרַם לְעֵינֵיכֶם"**, והלוחות היו מאבן סנפירין והיו ארכן ששה ורחבן ששה, וא"כ היה גיבור, ג'. הוא היה עשיר כמו שכתוב (שמות לד, א') **"פֶּסֶל לָךְ"** ודרשינן (ראה רש"י שם) הפסולת שלך תהא ומשם נתעשר משה, ד'. הוא היה עניו כמאמר הכתוב (במדבר יב, ג') **"וְהָאִישׁ מֹשֶׁה עֲנִיו מְאֹד"**.**

■ עיקר הכל הוא העניויות

ובחינושי חתם סופר (שם) כתב: **'דעיקר הכל בעניויות תליא, אלא שאין ניכר [העניויות] באדם חסר אלא באדם שלם בגבורה חכמה ועושר, ואפילו הכי הוא ענוותן'**. דהיינו שהן אמת שעיקר הוא הענוה ואף כאשר האדם הוא עני וחלש ואינו חכם גדול, עדיין הוא חשיבות לפניו ית' כאשר הוא מחזיק במידת הענוה, ועל זה אמר הכתוב (תהלים כב, כ"ה) **"כִּי לֹא בָזָה וְלֹא שָׁקַץ עֲנוּת עֵינַי"** - אפילו אין לו במה להתגאות, העניויות של העני; העניויות של החלש; העניויות של מי שאינו בר דעת; אהובה אף היא לפני השי"ת, אמנם שלימות הענוה הוא שאדם שהוא חכם, הוא גיבור ועשיר, ואפילו הכי הוא עניו - זהו שלימות הענוה.

כי בזה הוא מכריז שהוא יודע ומכיר ש"אין עוד מלבדו!" הכל הוא ממנו יתברך! וכל מה שיש לי הוא רק מפני שיש לי בטחון על השי"ת! אני סומך על השי"ת! ובלעדיו אין לי מאומה ממש!

על כל פנים, זה תלוי בזה, עניויות והשראת השכינה תלויים זה בזה!

אולם בליקוטי תפילות יש עצה אחרת, שיכולים לדלג הקטעים שמרגישים שאין כל כך 'לב' והרגשה עליהם.

*

שאלה: אב שמצא באמתחת בנו כלים משחיתים רח"ל, ויודע שאם יעורר אותו בדרך הקשה יבער רח"ל, כיצד אפשר לו לפתוח ולדבר עמו בזה בדרך שדבריו יתקבלו על הלב?

תשובה: צריכים למצוא בשבילו אברך או בחור של"ע בעבר היה מוטל אין די בלאטע [בבוץ הזה] והיום הוא נקי מכול, והוא יספר לו עד כמה קשים ומרים היו ימי חייו כשהיה מונח שם, און ווי ליכטיג איז אים יעצט [וכמה טוב ומאיר לו עתה], אך יש להיזהר שלא יספר לבנו שהוא בא לתקנו ולהטותו לדרך הטובה, רק יספר לו כל זאת בדרך אגב.

שאלה: הנני מארגן חבורה לבחורי חמד, אנו יושבים בכל שבוע לחבורה לעבודת ה', רצוני לשאול על מה הן העיקרים שצריכים לדבר בעת החבורה.

תשובה: צריכים לדבר בעיקר אודות שתי נושאים: א] אמונה והשגחה פרטית, שהכל מאת הבורא יתברך שמו, ב] אודות קדושה ושמירת הברית.

*

שאלה: רבי נתן ב'ליקוטי תפילות' מדבר כמה פעמים אודות עוונות, ואני מרגיש שאיני יכול להתחבר אליו כל כך שאני מרגיש שאין לי כ"כ עוונות.

תשובה: יש סדר התפילה מהאר"י הק' על ענין הווידוי, שנשמות ישראל הם אחד שכל אחד כלול בשני ולכן מתוודים ג"כ על השני, וכמו כן לעצמו יש להתוודות על הגלגולים הקודמים, וה"ה בליקוטי תפילות.

פניני המכתבים

מכתבי הגה"צ מורינו שליט"א לאור הזמן והפרשה

הרוצה שיחיה...

יב"ה יום א' לסדר וישב תשל"ב

פעה"ק ירושלים ת"ו בב"א.

רביה"ק כותב בהשיר שלפני לקו"מ **"נסבול עולם עד יבוא עני בן מחפץ בגנזי אביו"**. לכן צריכים לעזוב כל הבלבולים הללו על ההבל, ולהיות בבחי' 'אחד היה אברהם', ולעסוק במלכות שמים כל מה שביכלתנו עלינו ועל בנינו וחברינו. כי גרים אנו בארץ הזאת, וכל בואינו לזה העולם הוא להמליכו ולייחדו דוקא בתוך תוקף החוש השורה בעולם הזה, ובפרט בעקבתא דמשיחא, בהתגברות החושך שלפני האור, שמוהרנ"ת כותב בליקוטי הלכות (ראה הל' תפילין ה"ה אות כ"ט) שכעת הקליפות מתגברות מכיון שרואים שכבר הגיע הקץ של **"ואת רוח ה' הטמאה אעביר מן הארץ"** (זכרי' יג ב'), ואתא הקב"ה ושחט למלאך המות.

ולכן העצה במצב זה לקיים **"מאיבי תחכמיני"** (תהלים קיט צ"ח) לילך נגדם, להתגבר בקדושה ג"כ במסירות נפש, ובפרט בעתים הללו שמתגבר בעולם האריך-אנפין דקליפה, פגם הברית שהוא 'אבי אבות הטומאה' (כמבואר בס' רמ"ב בלקוטי מוהר"י). וזה בסוד נפש הקליפה של דור המבול שהמיתה את כל העולם.

ומכיון שהתאוה של טומאה מת שולטת כ"כ בעולם, א"כ מוכן שהתיקון ע"ז הוא כמאמרם ז"ל: **"הרוצה שיחיה ימית את עצמו"**, היינו להתגבר ע"ז במסירות נפש בתכלית הקדושה במס"נ, ואז דייקא נזכה להרגיש טעם של חיים נצחיים ולחזות בנועם ה'.

1. ספר אוסף מכתבים ח"א מכתב נ"א.

פניני הסיפור

מעשיות ועובדות מחכימות מאוצרו של מורינו הגה"צ שליט"א מסודר על פי נושאים

"ענוה" (ה)

ענוה מביא לידי אהבת ישראל

מורינו שליט"א אמר: פעם היה שבא אחד להתלונן לפני החזו"א ז"ל, שחברו מצערו ויורד לחייו ומקפח פרנסתו, ענה לו החזו"א; 'למה אתה אומר שחבריך עושה זאת, הלא הקב"ה זאת', וזהו מה שדברנו כמה פעמים שענוה מביא האדם לידי אהבת ישראל, וניצול מלשון הרע ומחלוקת וח"ו להיפך, כל מדה רעה גורמת לאדם מדות רעות,

ויודע שמדת יסוד נקרא 'צדיק חי עלמין', וכן לולב הוא ענין יסוד צדיק בגמטרי' חיים כמובא (זוהר פנחס ועוד). וברית פירושו התקשרות לחי החיים. שעיקר ההתקשרות החיים הוא ע"י קדושה וטהרה, בבחי' **"ומבשרי אהבה אלוקי"** (איוב יט, כ"ו).

ראיתי פעם באיזה ליקוט מדברי הרמב"ם זי"ע, שהאבות הקדושים היו דבקים בהשי"ת כל ימיהם, כ"ד שעות המעת-לעת, ואפילו בחלום (הובא בספר חסידיים), שכמובן זה היה ע"י גודל קדושתם בקדושת הברית, בבחי' **"וזכרתי את-בריתי יעקוב ואף את-בריתי יצחק ואף את-בריתי אברהם אברהם"** (ויקרא כו, מ"ב). ועיין בליקוטי מוהר"ן סימן נ"ח, ובסימן ס'.

ויה"ר שנזכר להמתיק את המרירות של התאוות ע"י 'הא מילחא דממתיק מרירותא' (המלח ממתיק המרירות של פג"ה - זהר בראשית רמא) ועיין בס' כג (על קושיית סבי דבי אתונא) "ומילחא מי סריא" (וכי המלח מסריח), היינו שמלח אינו מתקלקל לעולם. ונלע"ד שמרמז, כי שמירת הברית הוא חיים נצחיים לעולם, היפך טומאת מת, והיינו אריך אנפין דקדושה, שמרמז על ספירת כתר, ה' היפך כתר, כי היפך כתר הוא חיים נצחיים, ואתם הדבקים בה' אלליכם חיים כלכם היום.

ונא להעתיק עבורי לבל אדחה מהשי"ת ומהתורה הקדושה ומהצדיקים האמיתיים, ואזכר להכלל בחיים חיש קל מהרה, ולחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, אני וזרעי וזרע זרעי עד עולם.

הדו"ש וטובתו יעקב מאיר בן חי' דינה.

ניצוץ אחד

ניצוץ קודש ממאמרי ומכתבי הגה"צ מורינו שליט"א

'בעקבות דמשיחא חוצפא יסג' ר"ל אף במילי דשמאי. כי אף רשע המלא בחטאים לא יעזוב את השי"ת!

וכן להיפך כל מדה רעה או עבירה, גורמת לאדם מדות רעות ועבירות שונות.

עזבו אותי לנפשי...

מורינו שליט"א סיפר: מו"ר הגאון הגדול רבי דוד יונגרייז צ"ל ראב"ד עיה"ק ירושלים, היה ענותן ושפל ברך מאד, שמעתי מאמי ע"ה שבעת שהיה הגירוש מעיר העתיקה בשנת תש"ח והגברים נלקחו לשבי בעבר הירדן, היה זה בעש"ק וכמובן היתה אז בהלה גדולה, ונשים רבות באו ונתקבצו סביב רבי דוד לשאול שאלות בהלכה שנתרבו אז מאד. והיה מגודל ענותנותו ושפלות נפשו, התרחק מכל התנשאות שאז נתעוררה מאד סביבו, וקרא לעברם: 'עזבו אותי לנפשי, מה אני יודע, שאלו נא לרבנים אחרים'.